

Temamøde om tilskud til naturpleje og naturforvaltning

SEGES d. 3. marts 2016

DAGENS PROGRAM – FORMIDDAG

KL. 9.30. – 12.00.

Tilskudsregler til naturpleje

- Velkomst og kaffe - Formål med dagen
- Tilskud til pleje af græs- og naturarealer
- Gruppe diskussioner
- Plenum diskussion
- Grundbetaling og naturpleje. Status og udfordringer for ansøgningsrunden 2016.
- Frokost
- Walk and talk kl. 12.45.

DAGENS PROGRAM – EFTERMIDDAG

KL. 13. – 15.30.

- Naturbeskyttelseslovens § 3 – gennemgang af rådgivervejledning, dokumentation for driftshistorie m.m.
- Gruppe diskussioner
- Opsummering
- Andre aktuelle problemstillinger
- Fælles diskussion af emner.
- Kaffepause
- Hvor giver naturen begrænsninger for landbrugsproduktionen? Inkl. fælles diskussion – Hvordan skal vi rådgive landmændene i forhold til naturtiltag? Hvor er de væsentligste udfordringerne?
- Opsamling på dagen
- Farvel og tak for i dag

EKSPERTLISTE

- Test kommer via mail i april. Svar med det samme. Listen offentliggøres.

Forventninger til en ekspert:

- I har overblik over regler og tilskud og faglig viden om området.
- I skal kunne give landmanden (eller andre kunder) et nuanceret og fagligt velbegrundet svar, som gør landmanden i stand til at vurdere fordele/ulempes ved forskellige initiativer/tilskud m.m.
- Man kan ikke forvente, at eksperterne ved alt inden for dette komplekse område, men I skal have et større og bedre overblik over regler, tilskud m.m. end jeres kollegaer.
- Ved tvivl, skal I være i stand til at indhente den fornødne viden, hvis den er tilgængelig.

TILSKUD TIL PLEJE AF GRÆS- OG NATURAREALER

- Prioritering af arealer
- Midler i ordningen
- HNV score
- Høj fejlrate
- Opdeling af marker
- Dispensationsmuligheder
- MSO arealer

TILSKUD TIL PLEJE AF GRÆS- OG NATURAREALER

- Bekendtgørelse fra 2015 er fortsat gældende
- Dvs. regler for 2015 fortsætter – og dermed også samme prioritering af tilsagn
- Vil ikke gennemgå reglerne – forventer de er kendte

BEVILLINGER OG FORBRUG TIL TILSKUD PLEJE AF GRÆS- OG NATURAREALER

År	2013	2014	2015
Afsatte midler Mio. kr.	339	139	250
Tilsagn	133	116	250

År	2016	2017	2018
Afsatte midler Mio. kr.	130 (få gentegninger)	190	180

ANALYSE OVER UDLØB AF TILSAGN

Udløbsanalyse plejegræs 2015-19	2015	2016	2017	2018	2019
I alt tilsagn der udløber (ha)	17.211	3.357	13.254	17.024	18.193
Særligt udpegede Natura 2000 områder (ha*)	12.050	2.149	8.163	9.999	10.245

- Analysen for 2019 indeholder ikke de tilsagn der blev indgået i 2015 med tilbagevirkende kraft til 2014.
- Det er ikke alle udløbne tilsagn, der vil kunne gentegne med den ny målretning af ordningen.

MULIG JOKER – MULIGHED FOR FÆRRE MIDLER TIL NATURPLEJE

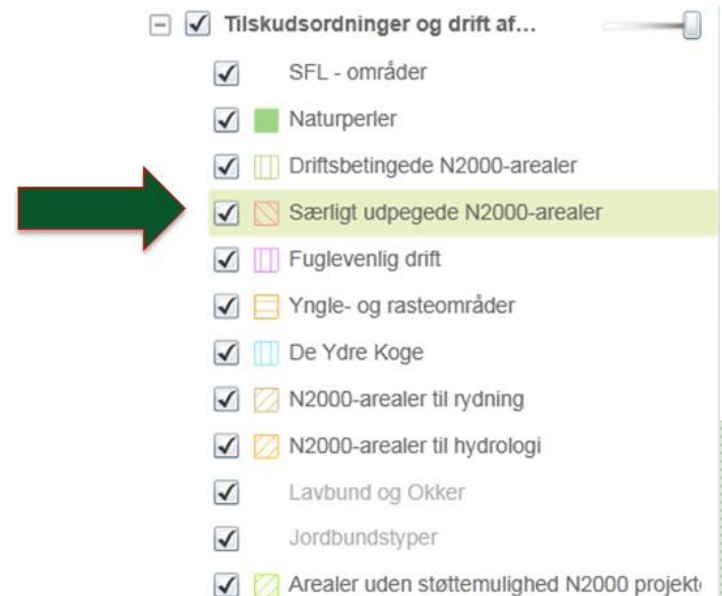
Såfremt der viser sig større efterspørgsel, tilvejebringes yderligere midler ad to kanaler, enten fra reserven til 'målrettet regulering' og/eller ved at overføre midler fra programordningen 'pleje af græs- og naturarealer' til 'økologisk arealtilskud'.

Kilde: Aftale om Fødevarer- og landbrugspakke, december 2015

DE SÆRLIGE UDPEGEDE NATURA 2000 OMRÅDER

- Særligt udpegede områder udgør ca. 160.000 ha – har 1. prioritet
- Opdatering af de særlige udpegning arealer i oktober. Gav brutto ca. 3.000 nye ha til ansøgningsrunden i 2016, men nogle arealer blev også taget ud af udpegningen
- Hård prioritering

HNV SCORE

- Der er landsdækkende udpeget 302.000 ha med HNV score på 5 og derover
- 160.000 ha er udenfor Natura 2000
- 142.000 ha er indenfor N2000

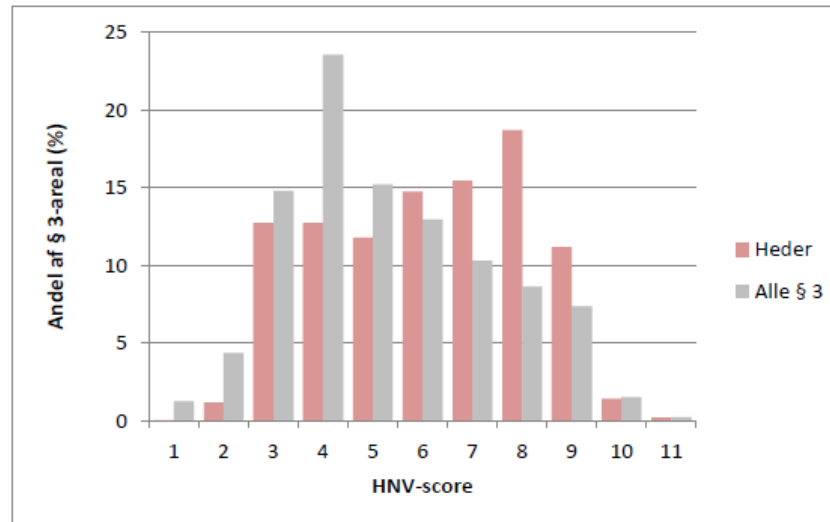
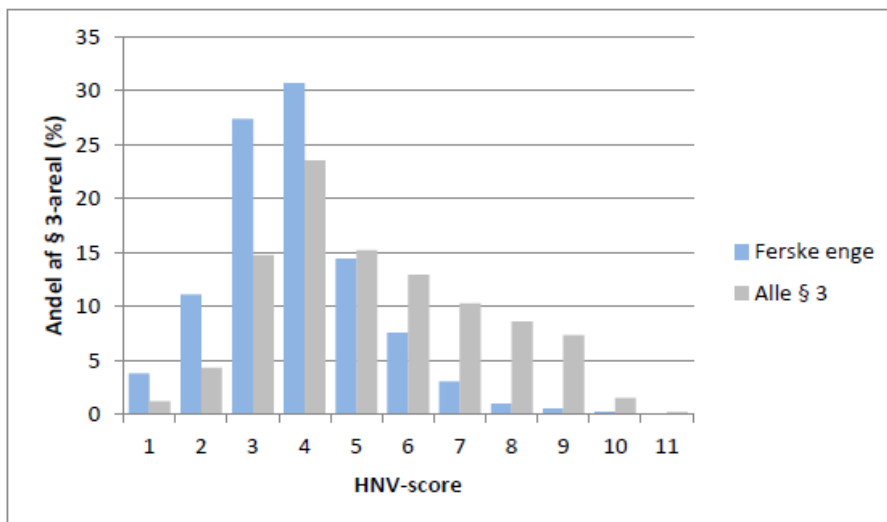

HNV	KHa 2015	KHa 2016
0	1176	1170
1	1048	1028
2	294	286
3	78	76
4	78	74
5	92	91
6	56	60
7	46	48
8	38	38
9	29	31
10	21	24
11	8	9
12	1,3	1,3
13	0,03	0,03

Kilde: Aarhus Universitet

HNV SCORE - AREALFORDELING

Fordeling af HNV-medianscoreværdier for alle §3 arealer og hhv. §3-eng og heder

Kilde: Aarhus universitet

HNV SCORE

Arealfordeling for nøgle-delindikatorer:

	Area Kha 2014	Area Kha 2015	Area Kha 2016
Beskyttet natur	348	372	374
Ekstensiv drift	201	400	405
Plantetal 1	135	180	197
plantetal 2	82	120	125
plantetal 3	40	69	71
Rødliste / bilag, mindst 1 art	122	158	169
Rødliste / bilag, mindst 2 arter	0	95	105
Rødliste / bilag, mindst 4 arter	13	45	54

Den store stigning i ekstensive arealer skyldes, at der fra 2015 blev givet point til arealer, som ikke har nogen drift. Det hæver scoren for alle de § 3 arealer, som ikke er i drift, fx en del af hederne m.m.

Kilde: Aau

EKSTENSIVE DRIFTTYPER

Dyrkningskategorier anvendt som ekstensive drifttyper i indikatoren 'Ekstensiv drift'.

Afgrødekode	Arealtype
248	Permanent græs ved vandboring.
249	Udnyttet græs ved vandboring
250	Permanent græs, meget lavt udbytte
251	Permanent græs, lavt udbytte
253	Miljægræs MVJ-tilsagn (80 N)
254	Miljægræs MVJ-tilsagn (0 N)
258	Permanent græs, æ-stætte
271	Rekreative formål
276	Permanent græs og kløver uden norm
305	Permanent græs, uden udbetaling af økologi-tilskud.
308	MFO-Brak
309	Udyrket areal ved vandboring (betragtes automatisk som MFO-brak
310	Brak
312	20-årig udtagning
314	20-årig udtagning med tilsagn om skovrejsning fra NST
317	Vådømråder med udtagning
318	MVJ ej udtagning, ej landbrugsjord
319	MVJ udtagning, ej landbrugsjord
320	Braklagte randzoner
321	Miljætiltag, ej landbrugsarealer
597	Rærgræs
903	Lysåbne arealer i skov
907	Naturarealer, økologisk jordbrug
908	Naturarealer, ansøgning om miljætilsagn

PLANTEINDIKATORER

Planteindikatorer 1, 2 og 3 er baseret på beregning af en artsmiddelscore for planteregistreringer. Vær obs. på prioritering i registreringerne.

Hver planteart tildeles en score fra -1 til 7

Videnskabeligt navn	Dansk navn	Lysåben	skov
<i>Abies alba</i>	almindelig ædelgran	-1	-1
<i>Abies nordmanniana</i>	nordmannsgran	-1	-1
<i>Acer campestre</i>	navr	3	5
<i>Acer platanoides</i>	spids-løn	1	4
<i>Acer pseudoplatanus</i>	ahorn	1	1
<i>Achillea millefolium</i>	almindelig røllike	3	3
<i>Achillea millefolium</i> ssp. <i>lanulosa</i>		3	4
<i>Achillea millefolium</i> ssp. <i>millefolium</i>	Almindelig røllike, hovedunde- rart	3	3
<i>Achillea ptarmica</i>	nyse-røllike	3	3
<i>Acorus calamus</i>	kalmus	0	0
<i>Actaea spicata</i>	druemunke	5	5
<i>Adoxa moschatellina</i>	desmerurt	3	3
<i>Aegopodium podagraria</i>	skvalderkål	0	0
<i>Aesculus hippocastanum</i>	hestekastanie	0	0
<i>Aethusa cynapium</i>	hundepersille	0	0
<i>Agrimonia eupatoria</i>	almindelig agermåne	3	3
<i>Agrimonia procera</i>	vellugtende agermåne	3	3
<i>Agrostis canina</i>	hundehvene	4	4
<i>Agrostis capillaris</i>	almindelig hvene	3	3
<i>Agrostis gigantea</i>	stortoppet hvene	2	2
<i>Agrostis stolonifera</i>	krybhvene	3	3
<i>Agrostis stolonifera</i> var. <i>maritima</i>	klit-hvene	6	6

RØDLISTEDE OG BILAGS ARTER

- Der medtages arter anført på Habitatdirektivets Bilag II og Bilag IV, eller arter anført som rødlistet i kategorierne:
  - RE: Forsvundet
  - CR: Kritisk truet
  - EN: Moderat truet
  - VU: Sårbar
  - NT: Næsten truet

HNV SCORE

HVORDAN INDRAPPORTERES DATA TIL FUGLE OG NATUR?

– OG HVILKE DATA KAN INDRAPPORTERES?

Forside Naturbasen Lokalteter Artslister Forum Galleri Biowide Felthåndbog Kalender Artikler Bruger Hjælp

Natur og Museum

Damtæger
af Per Holten

Seneste nummer af Natur og Museum

Sponsor

Naturbasen

Fænologi | Avanceret søgning | Statistik | Indtast observationer

Naturobservationer fra hele landet

Gruppering: Rige/Klasse Husk indstillinger:

Dato type: Observationsdato Sprog: Dansk (Latin)

Filtrering: Vælg region Vælg kommune Alle arter

Filtrering: Vælg klasse Vælg orden Vælg artsgruppe

29-02-2016

Dyreriget (Animalia)

Fugle (Aves)

Andefugle (Anseriformes)	
<u>Bramgås (<i>Branta leucopsis</i>)</u>	
2600 ad fou	Birkelund <input type="button" value="🌐"/>
	Søren M. Rasmussen <input type="button" value="📄"/> <input type="button" value="📱"/> <input type="button" value="📧"/>
<u>Gravand (<i>Tadorna tadorna</i>)</u>	
1 ad fou	Birkelund <input type="button" value="🌐"/>
	Søren M. Rasmussen <input type="button" value="📄"/> <input type="button" value="📱"/> <input type="button" value="📧"/>
<u>Gråand (<i>Anas platyrhynchos</i>)</u>	
22 ad fou	Birkelund <input type="button" value="🌐"/>
	Søren M. Rasmussen <input type="button" value="📄"/> <input type="button" value="📱"/> <input type="button" value="📧"/>
12 ad ♂♀	Lillesø, Ry <input type="button" value="🌐"/>
	Line Aagaard <input type="button" value="📄"/> <input type="button" value="📱"/> <input type="button" value="📧"/>

FEJLPROCENTEN ER ALT FOR HØJ

- Fejlraten må være 2 %, den er 16 % i 2014.
- Mange fejl et år medfører mere kontrol året efter.
- Der blive derfor nu gennemført dobbelt så mange kontroller som normalt og i værste fald tre gange så mange som nødvendigt (10 % i 2015, måske 15 % i 2016)
- Kritik fra EU. Ordningen er under pres. Fejlraten skal ned!
- Møde med NAER d. 15.3 herom. Vil nogen med?

FEJLRATEN SKAL NED – OBS PUNKTER

- OBS på datoen for, hvornår arealet skal være plejet – d. 31. august eller 15. september!
- Delarealer kontrolleres ned til 100 m². Vær præcis i ansøgningen og søg evt. til et mindre areal.
- 45 % af alle overtrædelser i 2014 er < 500 m².
- Arealer som ikke kan græsses (fx tæt krat, områder uden plantedække, tæt gammel rørskov) skal tages ud af ansøgningen/tilsagnet.
- Vær obs på delarealer med vegetation, som kun nødtigt græsses af dyrene, og lav evt. styret foldgræsning.
- Søg en dispensation, når der opstår særlige eller uforudsete hændelser.

FOR MANGE FEJL I TILSAGN

- En stor del af overtrædelserne skyldes manglende afgræsning – delarealer er ikke afgræsset eller hegnet står ikke korrekt
- Landmænd skal have mere fokus på reglerne
- For mange dyreholder kender ikke reglerne på arealer de afgræsser

IKKE STØTTEBERETTIGEDE DELAREALER

- Hvor der kun søges plejegræs, er det muligt, at fratække dele af arealet, som det kan være risikabelt at søge tilskud på
- - uden at indtegne alle de små ikke støtteberettigede arealer
- Der kommer en service meddelelse i Tast-selv, hvis der er stor forskel på det indtegnede og de ansøgte areal, men ansøger kan vælge at ignorere meddelelsen
- Ved en kontrol vil kontrollørerne gennemgå alle de ikke støtteberettigede delarealer. Hvis den samlede størrelse af de delarealer der ikke er støtteberettiget ikke overstiger det samlede ansøgte areal på den enkelte mark, vil arealet blive godkendt.
- Obs ift. kontrol efter fast græsningstryk og antal dyr

FAST GRÆSNINGSTRYK

- Græsningstrykket bliver opgjort ud fra hele det areal der bliver afgræsses
- Også de dele af arealet, som der ikke er søgt tilskud til
- Sørg derfor altid for at der er dyr nok på arealet

DISPENSATION – RELEVANT HVORNÅR?

- Muligt at få dispensation fra nogle betingelser, hvis der er en god faglig begrundelse
  - Dispensation til tilskuds fodring v. indbinding eller vintergræsning
  - Delarealer der ikke bliver afgræsset, fx pga. meget vand det pågældende år
  - For få dyr ved kontrol efter fast græsningstryk
- Dispensationen skal søges, inden der kommer kontrol
- Nogle dispensationer koster årets udbetaling, andre gør ikke
  - Ved dispensation for ikke at opfylde forpligtelserne i tilsagnet, vil årets tilskud normalt bortfalde
  - Hvis NAER vurderer, at dispensationen har mindre betydning i forhold til forpligtelsen, kan årets tilskud udbetales.

DYRKNINGSFORBUD PÅ SÆRLIGT FØLSOMME AREALER I NATURA 2000

- Miljømæssigt sårbare områder (MSO):
  - Habitatnaturtyper i Natura 2000 områder **og**
  - Områder der er udpeget som vådområder eller tørveholdige jorde.
- Permanent græs inden for disse områder, skal opretholdes. Arealerne må ikke omlægges.
- Omfang:
  - Kun kultur enge må omlægges med års mellemrum . Få ferske enge vil også være udpeget som habitatnaturtyper. Dette vil i så fald være habitatnaturtyperne "Tidvis våd eng" eller "rigkær"
  - Små habitatnaturtyper, der er under mindstegrænsen for en § 3 beskyttelse på 2500 m², men som har været uden for dyrkning i en lang årrække
  - Marker med permanent græs, som ligger i kanten af MSO arealer, vil blive omfattet af forbud, hvis marken overlapper med mindst 50% med MSO-udpegningen - nye marker anmeldt med permanent græs i kanten af MSO, vil fremover blive omfattet, hvis der ligger mindst 50% indenfor MSO

NY TILSKUDSORDNING FRA 2017

Tilskud til sammenhængende arealer i Natura 2000

- Formålet med ordningen er, at binde eksisterende habitatnatur sammen
- eller at lave "buffere" om værdifulde, men isolerede habitatnaturarealer
- Der er i perioden 2017-2020 afsat i alt 55 mio. kr. til ekstensivering af landbrugsarealer (og evt. visse naturarealer)

Gruppediskussioner

ERFARINGER MED TILSKUD PLEJEGRÆS

- Hyppige fejl i ordningen
- Dispensation
- Kombination med andre tilskud
- HNV scoren
- Væsentligste udfordringer i ordningen
- Hvordan rådgiver I landmændene optimalt?
- Kombination med andre tilskud